

Programma Integraal Riviermanagement

Nieuw rivierenbeleid voor een toekomstbestendig rivierengebied

januari 2024

We krijgen in Nederland in toenemende mate te maken met zeer warme, natte én droge periodes. Deze zorgen in het rivierengebied voor extreem hoogwater en periodes met langduriger extreem laagwater. Hierop moeten wij de rivieren voorbereiden. Hiervoor staat nieuw rivierenbeleid in het Ontwerp Programma Integraal Riviermanagement (IRM) waarop je van 31 januari 2024 tot en met 12 maart 2024 kunt reageren.

De komende decennia gaan Rijk, provincies, waterschappen en gemeenten in het Maas- en Rijngebied het nieuwe rivierenbeleid verder uitwerken en uitvoeren, in samenwerking met maatschappelijke organisaties. Samen maken én houden we het rivierengebied toekomstbestendig voor volgende generaties.

Wat staat er op hoofdlijnen in het Ontwerp Programma IRM?

In het Ontwerp Programma IRM staat nieuw rivierenbeleid voor de rivierbodempligging en sedimenthuishouding en voor afvoer- en bergingscapaciteit. Dit beleid is erop gericht om zoveel mogelijk recht te doen aan alle 'rivierfuncties': waterveiligheid, de beschikbaarheid van zoetwater en drinkwater, natuur en ecologische waterkwaliteit, bevaarbaarheid en regionale economische ontwikkeling en ruimtelijke kwaliteit.

We werken aan een stabiele rivierbodem die zichzelf zoveel mogelijk in stand houdt en zo min mogelijk onderhoud vraagt. De ligging van de rivierbodem moet ervoor zorgen

Reageer op het Ontwerp Programma IRM

Van woensdag 31 januari 2024 tot en met dinsdag 12 maart 2024 kan iedereen door het indienen van een zienswijze reageren op het Ontwerp Programma IRM, met in de bijlage het milieueffectrapport (planMER). Kijk op www.platformparticipatie.nl/irm voor een toelichting hoe je kunt reageren en wat wij met deze reacties doen. Hier vind je ook de ontwerpplannen die ter inzage liggen.

IRM in vier minuten

Meer weten over waarom IRM nodig is en welke keuzes we maken in het Programma IRM? Bekijk de animatie met de QR-code.

dat de rivier bevaarbaar is, dat die bijdraagt aan de natuurlijke rivierdynamiek en dat die ervoor zorgt dat we het water ook in droge tijden goed kunnen verdelen over Nederland. We moeten er verder voor zorgen dat de rivieren de extreme hoogwaterpieken, die we in de loop van deze eeuw verwachten, kunnen afvoeren en opvangen. We zoeken naar oplossingen die ook bijdragen aan de aanpak van de rivierbodemdaling. En die zoveel mogelijk bijdragen aan de genoemde rivierfuncties.

Rijk en regio samen aan de slag met rivierenbeleid

Vanaf 2024 werken we binnen IRM aan maatregelen voor de Rijn en de Maas en gaan we na welke (inter)nationale afspraken nodig zijn. Ondertussen blijven we leren van lopende projecten in het rivierengebied.

IRM levert input voor de herijking van de deltabeslissingen in 2026 en werkt daarbij samen met andere deltaprogramma's zoals die voor het IJsselmeergebied, de Zuidwestelijke Delta, Rijnmond-Drechtsteden en Zoetwater. IRM loopt in de pas met het Deltaprogramma en herijkt zijn programma ook elke zes jaar.

Noodzakelijke riviermaatregelen vragen ruimte

We willen er zo goed als mogelijk voor zorgen dat het veilig wonen en werken blijft in het rivierengebied. Dat rivieren bevaarbaar blijven. Dat de natuur zich kan ontwikkelen en de ecologische waterkwaliteit kan herstellen. Dat we voldoende zoetwater en drinkwater beschikbaar houden. En dat er ruimte blijft voor economische ontwikkeling en ruimtelijke kwaliteit. Dit vraagt om scherpe keuzes.

De maatregelen die we moeten uitvoeren in het rivierengebied, vragen ruimte. En op sommige plekken méér ruimte – ook binnendijs, aan de landzijde van de rivieren – dan nu is gereserveerd. In het Ontwerp Programma IRM is hiervoor een eerste inschatting gemaakt. Deze ‘ruimtekaart’ werken we binnen IRM verder uit, zodat een preciezere ruimteclaim voor de rivieren meegenomen wordt in de Nota Ruimte en in de provinciale ruimtenota's.

In deze nota's maken Rijk en provincies keuzes voor een rechtvaardige verdeling van de ruimte in ons land. Er zijn naast de rivieren ook veel andere ‘ruimtevragers’, zoals energie, natuur, woningbouw, landbouw, economie en infrastructuur. We willen zoveel mogelijk realiseren, maar niet alles kan. Daar is simpelweg geen ruimte voor. Ook in het Maas- en Rijngebied moeten we een balans zien te vinden in het gezamenlijke gebruik van het rivierengebied.

Blijf op de hoogte

Kijk voor achtergrondinformatie, onder andere over de ontwikkelingen van het rivierengebied, en nieuws over IRM op www.bouwplaatsirm.nl. Hier kun je je onder ‘contact’ ook aanmelden voor de nieuwsbrief.

IRM in de praktijk

Bij de uitwerking en uitvoering van IRM leren we voortdurend van de praktijk en kijken bijvoorbeeld naar lopende IRM-pilotprojecten zoals Gelderse Poort, Vierwaarden, Zuidelijk Maasdal en IJssel-Vechtdelta waar Rijk en regio al volop samenwerken aan integraal riviermanagement.

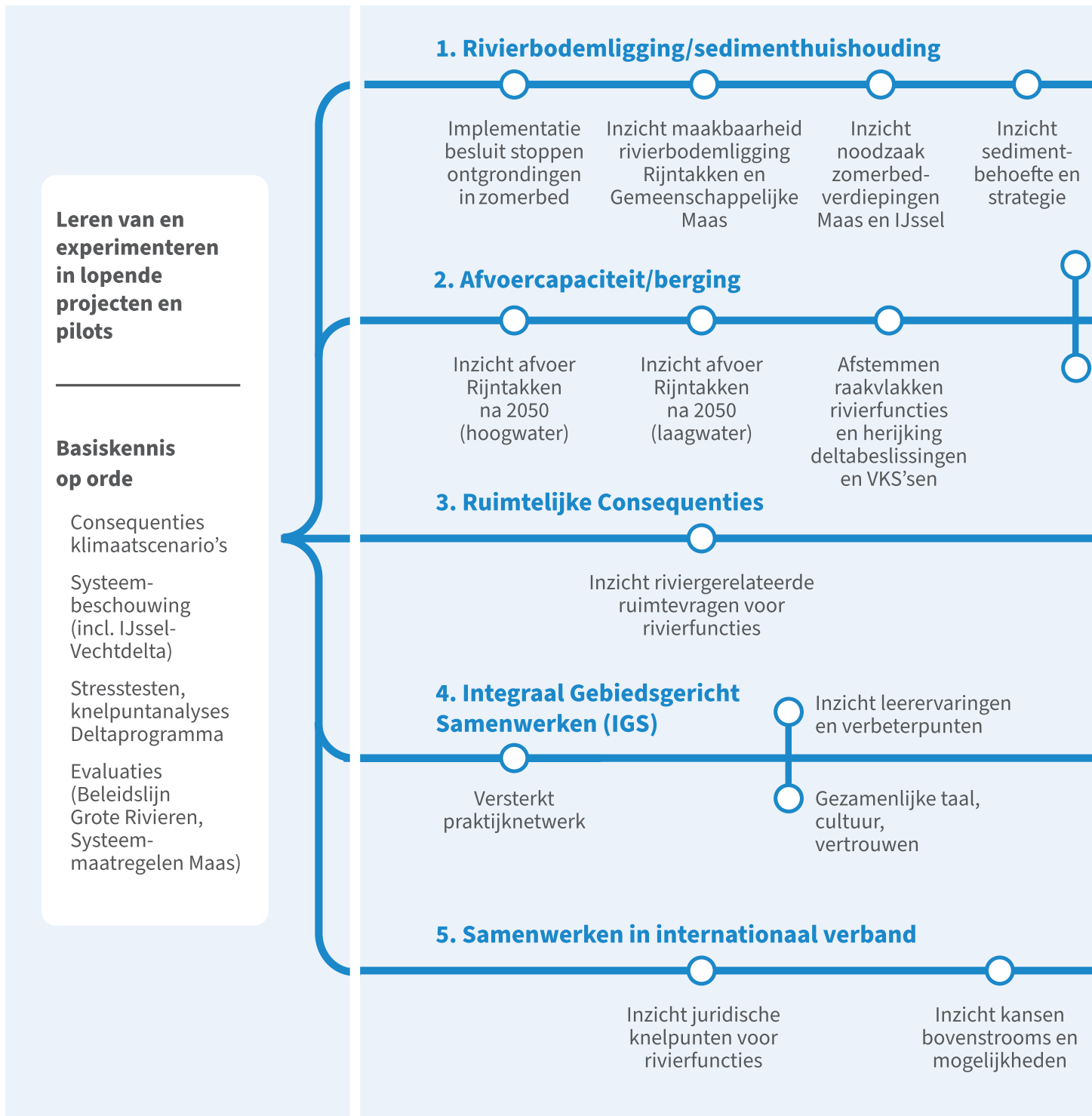
Gelderse Poort | In het splitsingspuntengebied van de Rijn, belangrijk voor de verdeling van water over Nederland, komen veel opgaven samen. De Gelderse Poort ligt in een belangrijk Natura 2000-gebied. Uit recent uitgevoerde studies bij de Programmatische aanpak Grote Wateren (PAGW) blijkt dat de ecologische waterkwaliteit van de Rijn takken verslechtert. Dat heeft onder andere te maken met erosie van de bodem van de rivieren, lagere waterstanden op de rivieren en klimaatveranderingen. Daarnaast spelen in de Gelderse Poort ook opgaven uit het hoogwaterbeschermingsprogramma (HWBP), het Gelders Natuurnetwerk, de Kaderrichtlijn Water, het Programma Natuur, het programma Vitaal landelijk gebied Gelderland, de Bossenstrategie en de Groene Metropool Regio. Rijkswaterstaat, Staatsbosbeheer, de provincie Gelderland en RVO verkennen daarom samen de mogelijkheden voor een integrale gebiedsontwikkeling. (Foto: Luchtfoto Waal en Waalbandijk, Siebe Swart)

Zuidelijk Maasdal | Om in het gebied van de Belgische grens bij Eijsden tot en met de monding van de Geul bij Voulwames veilig te kunnen blijven wonen, werken, recreëren en varen, zijn maatregelen nodig. In het project Zuidelijk Maasdal werken zes overheden en de omgeving samen aan een oplossing. Een oplossing waarin hoogwaterbescherming, vlot en veilig transport over water, ruimtelijke ontwikkeling en natuurversterking samen komen. We pakken alle opgaven tegelijk en in samenhang op. Zo zorgen we samen voor een toekomstbestendig Zuidelijk Maasdal.

Het Zuidelijk Maasdal is een project van het ministerie van Infrastructuur en Waterstaat, waterschap Limburg, provincie Limburg en de gemeenten Maastricht, Eijsden-Margraten en Meerssen. (Foto: Stuw Borghare, bron mediatheek Rijksoverheid)

Routekaart eerste fase IRM

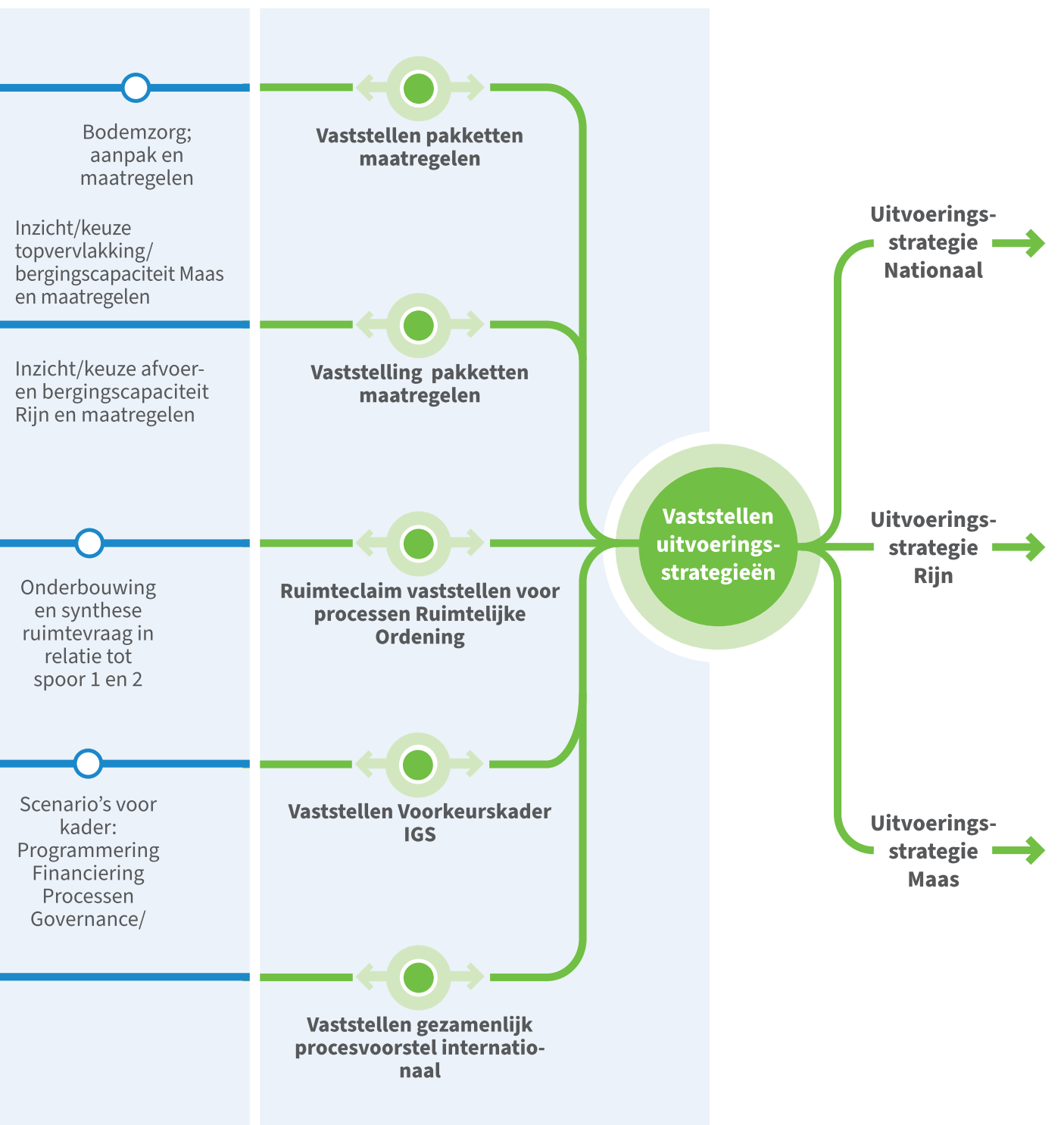

Afstemming en besluitvorming IRM

Fase één IRM: via een routekaart naar acties en maatregelen

Welke stappen we na vaststelling van het Programma IRM in de eerste fase van IRM moeten zetten om tot de juiste maatregelen en acties te komen, staat op een routekaart. Die maatregelen en acties leggen we vast in zogenoemde uitvoeringsstrategieën, die we in de tweede fase van IRM uitvoeren.

Er komen uitvoeringsstrategieën voor de Rijn, voor de Maas en ook voor maatregelen of afspraken op (inter)nationaal niveau. We nemen er projecten en activiteiten in op die we uitvoeren in het rivierengebied. En ook wie die (samen) uitvoeren en hoe we als Rijk en regio op de langere termijn met elkaar samenwerken.

Vijf sporen

Wij werken in vijf sporen toe naar deze drie uitvoeringsstrategieën. De eerste twee sporen gaan over wat we moeten doen om tot maatregelen te komen voor bodemligging en sedimenthuishouding en voor waterafvoerdeling en waterberging. Denk aan meer onderzoek, leren van lopende projecten en de vijftien IRM-pilots die we nu al uitvoeren in het rivierengebied.

In de drie andere sporen staan stappen om vanuit de huidige ruimtekaart te komen tot een nog beter onderbouwde ruimteclaim voor de rivieren, tot een aanpak voor integraal en gebiedsgericht samenwerken en tot internationale samenwerking. Dat laatste gaat over afstemmen met onze 'rivierburen'.